

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Anny Žákovej a členov JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Violy Takáčovej, v právnej veci navrhovateľky **M. N.**, bytom v R., zastúpenej M. N., otcom navrhovateľky, bytom tamtiež, proti odporkyni **Sociálnej poisťovni – ústredie**, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o **invalidný dôchodok**, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 23. augusta 2007, č.k. 12 Sd/214/2006-32, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 23. augusta 2007, č.k. 12Sd/214/2006-32, **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporkyne z 19. júna 2007, č. X., **z r u š u j e** a vec vracia odporkyni na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie odporkyne č. X. z 19. júna 2007 - ktorým zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok, lebo nezískala potrebný počet rokov dôchodkového poistenia pre vznik nároku na invalidný dôchodok podľa § 72 ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „zák.č. 461/2003 Z.z.“) - a navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení rozsudku sa stotožnil so záverom odporkyne, že navrhovateľka nespĺnila zákonné podmienky pre vznik nároku na invalidný dôchodok podľa § 72 ods. 1 písm. a/ zák.č. 461/2003 Z.z., nakoľko obdobie štúdia na strednom odbornom učilišti od 2. septembra 2001 do 31. augusta 2002 plnila povinnú školskú dochádzku a od 1. septembra 2002 je bez účasti na dôchodkovom poistení. Krajský súd zdôraznil, že z predložených posudkov vyplýva, že rozhodujúce zdravotné postihnutie navrhovateľky zakladá záver o jej invalidite, ale až od 4. októbra 2005, kedy bolo zdokumentované. Taktiež mal za preukázané, že navrhovateľka sa nestala invalidnou z mladosti, o čom svedčí i skutočnosť, že sa pripravovala na výkon budúceho povolania, i keď túto prípravu neskončila.

Proti tomuto rozhodnutiu v zákonnej lehote podala odvolanie navrhovateľka. Odôvodnila ho v podstate tým, že urobila chybu, že nepožiadala o poskytnutie invalidného dôchodku už v mladosti, a to konkrétne v roku 2002. Už vtedy bola sledovaná pedopsychiatrom, nemohla sa pripravovať na výkon budúceho povolania, musela ukončiť prvý ročník, pričom nikto jej rodičom nepovedal, že majú požiadať o invalidný dôchodok. Práve naopak im vtedy tvrdili, že to treba urobiť až keď dcéra dovŕši 18 rokov. Preto **žiadala posunúť vznik invalidity na deň 16. augusta 2002**, odkedy bolo jej postihnutie zdokumentované (MUDr. U.). Zároveň k odvolaniu pripojila kópie zo zdravotnej dokumentácie z roku 2002.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu nepovažovala dôvody uvedené navrhovateľkou za opodstatnené. Zdôraznila, že zdravotný stav a pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť u navrhovateľky posúdili pre účely súdneho konania vecne príslušné orgány, pričom posudky boli vypracované po objektívnom posúdení výsledkov vyšetrení navrhovateľky a za jej osobnej účasti. Vyhotovené posudky, ktoré sú logické a jednoznačné, boli okrem iného podkladom pre ich rozhodnutie, ako aj pre rozsudok prvostupňového súdu, ktorý navrhla potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu nie je v súlade so zákonom.

Z podkladov administratívneho spisu bolo zistené, že na základe písomnej žiadosti si navrhovateľka uplatnila 23. januára 2006 nárok na invalidný dôchodok, ktorý **žiadala priznať od 23 januára .2006.**

Podmienky nároku na invalidný dôchodok sú uvedené v ustanovení § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v zmysle ktorého poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak

- sa stal invalidný,
- získal potrebný počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72,
- a ku dňu vzniku invalidity nespĺnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 70 ods. 2 cit. zákona fyzická osoba má nárok na invalidný dôchodok aj vtedy, ak sa stala invalidnou v období, v ktorom je nezaopatreným dieťaťom a má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt. Nárok na invalidný dôchodok tejto fyzickej osobe vzniká najskôr odo dňa dovŕšenia 18 rokov veku.

V konaní bolo nesporne preukázané, že navrhovateľka spĺňa podmienku invalidity, keďže bolo ustálené, že pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, keď miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách bola u navrhovateľky určená v rozsahu **60% od 4. októbra 2005.**

Pre vznik nároku na invalidný dôchodok podľa citovaného ustanovenia navrhovateľka však nespĺnila podmienku získania potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia.

Z podkladov súdneho spisu, vrátane administratívneho spisu odporkyne je zrejmé, že navrhovateľka ku dňu vzniku invalidity, t.j. k 4. októbru 2005 dosiahla vek menej ako 20 rokov.

Podľa § 72 ods.1 písm. a/ zák.č. 461/2003 Z.z. je počet rokov dôchodkového poistenia potrebný pre nárok na invalidný dôchodok poistenca vo veku do 20 rokov menej ako jeden rok.

Je pravdou, že navrhovateľka s poukazom na citované zákonné ustanovenie nezískala do dňa vzniku invalidity ani jeden deň dôchodkového poistenia.

Posudkoví lekári, ktorí vyhotovovali posudky v posudzovanej veci zhodne za rozhodujúce zdravotné postihnutie u navrhovateľky označili ľahkú duševnú zaostalosť s tým, že mieru jej poklesu vykonávať zárobkovú činnosť podľa prílohy č. 4 zák. č. 461/2003 Z.z. (kapitola V., položka 6.a)určili vo výške 60 % a **za dátum vzniku invalidity určili 4. október 2005.**

Odporkyňa, ako aj krajský súd sa však podľa názoru odvolacieho súdu dopustili závažného pochybenia v tom, že neskúmali, či sa navrhovateľka – ktorá bola od detstva sledovaná pedopsychiatrom – nestala invalidnou v čase, keď bola nezaopatreným dieťaťom, resp. či sa nestala invalidnou pred ukončením povinnej školskej dochádzky.

Navrhovateľka v rámci odvolacieho konania predložila lekárske správy svedčiace o tom, že bola opakovane vyšetrená už v priebehu roka 2002 MUDr. Š. (2. apríla 2002, 26. apríla 2002) s diagnostickým záverom, že trpí mentálnou retardáciou ľahkého stupňa s poruchami správania.

Napriek skutočnosti, že navrhovateľka žiadosť o invalidný dôchodok podala až po ukončení povinnej školskej dochádzky, bolo povinnosťou odporkyne zistiť, či navrhovateľka nesplnila podmienky pre priznanie invalidného dôchodku z mladosti v zmysle § 33 ods. 2 zák.č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák.č. 100/1988 Zb.“) resp. či sa invalidnou nestala v čase, kedy bola nezaopatreným dieťaťom (§ 70 ods. 2 zák.č. 461/2003 Z.z.).

Odvolací súd zároveň konštatuje, že odporkyňa aj krajský súd sa dopustili závažného procesného pochybenia, keď vo veci konali s navrhovateľkou, pričom s poukazom na jej zdravotný stav bolo povinnosťou odporkyne zachovať zákonný postup v zmysle § 175 ods. 2 zák.č. 461/2003 Z.z. a navrhovateľke ustanoviť opatrovníka. Uvedený postup v posudzovanej veci bol podľa názoru odvolacieho súdu potrebný na obhajobu práv navrhovateľky.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, napadnuté rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie v súlade s § 250l ods. 2 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 O.s.p.

V ďalšom konaní je odporkyňa viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250r O.s.p.) a jej úlohou bude po ustanovení opatrovníka navrhovateľke, presne a úplne zistiť skutočný stav veci (§ 195 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z.). Pre posúdenie nároku na invalidný dôchodok, v zmysle uvedeného, je tiež potrebné skúmať, či sa navrhovateľka nestala invalidnou skôr, napr. v čase keď bola nezaopatreným dieťaťom a posúdiť aj, či navrhovateľka nespĺňa podmienky pre priznanie invalidného dôchodku z mladosti v zmysle § 33 ods. 2 zák.č. 100/1988 Zb.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku tohto rozsudku, lebo účastníci náhradu trov konania nežiadali (§ 246c O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. októbra 2008

Anna Žáková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová

